

Nr 670.

Av herr **Hjalmarson m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 181, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1943 (nr 444) om tillståndstvång för byggnadsarbete.*

När regeringen i slutet av föregående år beslöt att för bostadsbyggandets del i praktiken och åtminstone för någon tid slopa den sedan nära ett decennium bestående byggnadsregleringen, vågade den — under hänvisning till svårigheterna att tillgodose en jämn sysselsättning året runt för byggnadsarbetarkåren — icke ta steget fullt ut och helt avveckla regleringen. De s. k. igångsättningstillstånden bibehölls.

Myndigheterna har därmed bibehållit den för kontrollen av bostadsbyggandets planering i tiden avgörande regleringen. Läger man här till dessas inflytande på kreditgivningen för bostadsproduktionen och vad detta betyder i möjligheter att påverka produktionens omfattning, måste man konstatera att de nu vidtagna åtgärderna i praktiken endast betytt en förhållandevis ringa frigörelse för bostadsbyggandet.

Vad beträffar byggnadstillståndsgivningen för annan byggnadsverksamhet än bostadsbyggande, har inga som helst lättnader genomförts i det individuella prövningsförfarandet.

Byggnadsregleringen innebär ju att det anförtros åt Kungl. Maj:t eller underlydande myndigheter att både i stort och i enskildheter bestämma vilka anspråk på byggande som skall tillgodoses. En av de mindre men dock icke obetydliga olägenheterna härav är, att en kostsam administrativ apparat blir nödvändig och att de som vill bygga måste sätta till arbete och tid för uppgifter, vilka samtidigt som de är improduktiva kan medföra avsevärda kostnader. Än allvarligare är att vederbörande tillståndsmyndigheters faktiska möjligheter att objektivt och rationellt bedöma angelägenheten av olika byggnadsprojekt måste vara starkt begränsade. Produktionslivets behov av byggnadsinvesteringar skiftar så snabbt, och angelägenhetsgraden av investeringar varierar inom de olika branscherna och företagen med så korta intervaller, att utsikterna att med framgång dirigera investeringsverksamheten allvarligt måste betvivlas. Det kan dessutom i praktiken knappast undgås att en lagstiftning av denna art genom svårigheterna att i själva lagen närmare regelbinda förutsättningarna för dess tillämpning kan komma att användas för syften som regleringen icke ursprungligen avsett att tjäna. En byggnadsreglering

måste med hänsyn härtill och till den nyckelställning byggnadsverksamheten intager för all enskild verksamhet bli av utomordentligt ingripande natur, utan att man för den skull får tillräckliga garantier för att den ger avsedda resultat ur samhällsekonomisk synpunkt. Uppenbarligen har regleringen i viss grad kommit att leda till feldisponering av landets investeringsresurser. 1949 års investeringskommitté anförde också både principiella och praktiska invändningar mot ett bibehållande av byggnadsregleringen, och enligt dess mening borde regleringen avskaffas och ersättas med i huvudsak generellt verkande medel. Vi vill helt ansluta oss till investeringskommitténs målsättning och förordar därför att byggnadsregleringen upphäves.

De lättnader i byggnadsregleringen som genomförts från och med ingången av detta år har kommit att bli illusoriska genom bibehållandet av igångsättningstillstånden. Att igångsättningstillstånden icke slopades har motiverats med att det är ett samhällsintresse att vinterarbetslösheten inom byggnadsfacket i möjligaste mån förhindras. Att även byggnadsarbetarna beredes en av säsongvariationer ostörd sysselsättning är väsentligt såväl ur den enskildes som ur allmän synpunkt. Vad diskussionen rör är emellertid icke önskvärdheten av en jämn sysselsättning utan sambandet mellan igångsättningstillståndens bibehållande och möjligheterna att garantera full sysselsättning för byggnadsarbetarkåren.

1949 års investeringskommitté sökte även bedöma behovet av en särskild reglering i säsongutjämnande syfte. Kommittén fann att en successiv avveckling av myndigheternas säsongutjämnande kontrollbefogenheter var att föredraga, sedan byggnadsregleringen i övrigt blivit avskaffad. Visserligen kunde ett upphävande av regleringsbestämmelserna medföra en viss ökning av säsongvariationerna, men olägenheterna av denna försämring ansågs icke tillräckligt stora för att motivera ett bibehållande av en särskild reglering. Ett steg i avvecklande riktning har också tagits genom att igångsättningstillstånden för en- och tvåfamiljshus numera slopats.

Den mest väsentliga förutsättningen för en under större delen av vinterhalvåret pågående byggnadsverksamhet är en teknik, som trots de ogynnsamma klimatiska förutsättningarna ger möjligheter till ett rationellt, ekonomiskt och fullgott byggande. Den tekniska forskningen och en praktisk experimentverksamhet i betydande skala inom och utom vårt land har i detta avseende radikalt förändrat situationen sedan 1930-talet. Undan för undan har byggnadsmateriel och arbetsmetoder förbättrats. Denna utveckling pågår alltjämt. Den skapar successivt förutsättningar för byggnadsindustriens förvandling till en näring, som icke i avgörande grad skiljer sig från andra industrier med hänsyn till sin förmåga att bereda jämn sysselsättning.

Om sålunda den tekniska grunden för en i denna mening rationellare byggnadsverksamhet fortgående förbättras, återstår problemet om viljan att i praktiken utnyttja de produktiva medel som ställes till förfogande.

Det torde kunna förutsättas att intresset för en under hela året utlagd produktion är gemensamt för byggnadsindustriens företagare och anställda. Av denna orsak har man anledning räkna med att arbetsmarknadsparterna inom denna bransch skall söka nå avtalsbestämmelser, vilka befordrar en jämn sysselsättning och avlägsnar i avtalen eventuellt kvarstående bestämmelser som kan verka hindrande i detta hänseende. Likaledes vågar man utgå från att övriga hinder, som det ligger i parternas förmåga att få bort, kommer att försvinna.

Att systemet med av myndigheterna fastställda tidpunkter för igångsättande av byggnadsföretag försvinner betyder inte att det allmänna förlorar allt inflytande i denna sak. Staten med underlydande myndigheter samt kommunerna är mycket stora byggherrar, vilket direkt framgår av kapitalbudgeten och investeringsbudgeten. Inom byggnadsindustrien intar det allmänna i själva verket en nyckelställning. Att denna kan begagnas och bör begagnas för att befordra en säsongutjämning förefaller självklart. Redan därigenom kan en väsentlig insats göras utan särskilda bestämmelser med befogenheter av den art igångsättningstillstånden innebär. Icke minst kommunerna bör ha ett omedelbart intresse av att i möjligaste mån undvika tillspetsad säsongarbetslöshet.

Det allmänna — i främsta rummet staten — utövar ett avgörande inflytande på kreditgivningen i synnerhet till bostadsbyggandet. För utövandet av dessa befogenheter bör naturligtvis främst allmänna synpunkter om önskvärdheten att medverka till en rationell produktion vara vägledande. Ingenting hindrar dock att härvid också viss hänsyn tas till önskvärdheten av en utjämnad säsong. Under alla förhållanden bör det kunna krävas att kreditgivningen, under den tid den fortfarande direkt omhänderhas av statliga myndigheter, planeras på ett sådant sätt, att säsongutjämningen icke försvåras.

Avvecklingen av igångsättningstillstånden skulle öka möjligheterna för byggnadsindustrien att mera långsiktigt planera sin produktion. Den skulle även medföra att den administrativa apparat som centralt upprättats för byggnadsregleringen främst inom arbetsmarknadsstyrelsen kunde undan för undan inskränkas. Även lokalt — inom länsarbetsnämnderna — skulle den för regleringen erforderliga personalen kunna minskas.

På grund av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen, vid behandlingen av proposition nr 181 med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1943 (nr 444) om tillståndstvång för bygg-

nadsarbete, ville anhålla hos Kungl. Maj:t att skyndsamma åtgärder måtte vidtagas för ett slopande av byggnadsregleringen, så att regleringen i sin helhet är avvecklad senast den 31 december 1954.

Stockholm den 7 april 1954.

Jarl Hjalmarson.

Martin Skoglund.

Torgil v. Seth.

Elis Håstad.

Folke Kyling.

Ernst V. Staxäng.

E. Birke.

Nr 671.

Av herr Andersson i Ronneby m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 183, med förslag till fiskeristadga m. m. (Lika lydande med motion i Första kammaren, nr 527.)

Stockholm den 7 mars 1954.

Thure Andersson
i Ronneby.

Thyra Löfqvist.

Eric Karlsson.

Olaus Nyberg.

Karl Jönsson.
